

Милча Мадих

Велибор Берко Савић: НЕНАДОВИЋА КУЛА У ВАЉЕВУ,
самостално издање аутора, Ваљево 2006, 262.

Јединствена књига тематски посвећена најзначајнијем културно – историјском споменику из времена Другог српског устанка у Ваљеву. Аутор је уз максимално коришћење архивске грађе и објављених радова сачинио занимљиво и изнад свега корисно штиво које читаоца упућује у тајне настанка, трајања и пропадања и поновног обнављања најзначајнијег споменичког обележја Ваљева и читавог краја, које сведочи о једном херојском раздобљу борбе за ослобођење ондашње вароши и српског народа од вишевековног отоманског ропства.

Уводни део књиге упознаје читаоца са најзначајнијим остацима утврђења из прошлости српског народа на простору данашње Србије а посебно и детаљно о утврђењима ваљевског краја. Опис утврђења аутор заснива на објављеним резултатима археолошких истраживања и сачуваном предању, што је у књизи илустровано одговарајућим прилозима, скицама, цртежима, фотографским снимцима и записима колективног памћења у сачуваним народним песмама.

Уз опис историјског контекста и збивања, уочи и за време Другог ус-

танка, аутор је настојао да дочара читаоцу драматику збивања у време када Кула настаје и дешавања у вези са њеном улогом у одбрани и ослобађању Ваљева. Детаљно и систематично је представљен неимарски подухват градње Куле у устаничким данима, касније више пута обављане поправке, руинирање током времена, и планове за темељну и комплетну обнову и реконструкцију, све до данашњих дана њеног одолевања зубу времена и небризи потомака и надлежних органа власти.

Кроз више тематских целина аутор води читаоца кроз скоро двовековну прошлост Куле, живописно приказујући сва значајна збивања око њеног здања, почев од изградње и њене функције током немирних деценија њеног опстојања до савременог доба и (не)бриге садашње генерације о њеној заштити и новој функцији. Посебну вредност књизи дају пажљиво одабране илустрације: фотографија, скица и факсимила документа, које тексту дају додатну веродостојност. Већи део књиге чини прилог „Документи” у којем је аутор хронолошки изложио сачувану архивску грађу, преписку, уговоре, предрачуна и рачуне, везане за

подизање, одржавање и касније по-
правке.

Ова књига је својеврстан апел ау-
тора као грађанина и историографа,
посвећеног прошлости ваљевског кра-
ја, стручној јавности и локалном и

ширем политичком руководству да
посвети дужну пажњу заштити једног
од најзначајнијих споменика у Ва-
љеву и његовог привођења функцији
која му према значају и припада.